

**Færdig på
en weekend**

SVÆRHEDSGRAD:

“Når du deler arbejdet med puds i mindre dele og strækker reparationen over en hel weekend, får hvert lag mørtel tid til at tørre.”

FØR DU GÅR I GANG

Materialer

Til grundingslaget:

- En sæk C100/400 0-2 mm

Til grovpudsen:

- En sæk KC20/80/550 0-2 mm eller C100/400 0-2 mm

Til slutpudsen:

- En sæk KC20/80/550 0-1 mm

Pris

En sæk tør, færdigblandet mørtel koster omkring 100 kroner og rækker til utallige mindre reparationer

Specialværktøj

- **Murske:** Det er ikke så afgørende, hvilken murske du bruger her. Arbejdet bliver lettest med en ikke for stor ske med lige kant.
- **Hårdt pudsebræt:** Det tykke lag grovpuds rives nemmest sammen med et hårdt bræt med ru overflade.
- **Blødt pudsebræt:** Det tynde slutlag masseres nemmest sammen med et bræt med en blød, tyk belægning.

Lørdag 09:00

Mørtel og værktøj anskaffes

Du kan sagtens nå at anskaffe materialer og redskaber lørdag morgen, hvis du kun har nogle få huller at reparere.

Ny serie

Solide lapper på soklen

Når små partier puds springer af soklen, skyldes det fugt og temperaturskift. Men selv som ny i faget kan du med enkle midler tage højde for både fugt og frost, når du går i gang med at reparere soklen med frisk mørtel.

Få arbejder med murværk er så enkle at gå til, og få har så stor værdi for huset i forhold til anstrengelserne, som når du lapper puds på husets sokkel.

Og følger du murerens enkle råd i artiklen her, så skal din sokkel nok blive både pænere og bedre beskyttet – og mere holdbar. Selv om det ikke er det store arbejde, er det jo dumt, hvis du skal ud at gentage processen allerede til næste forår.

De enkle grundregler har alle noget at gøre med, at det stort set altid er fugt, skiftende temperaturer og frost, der får pudsen til at slå revner og springe af.

Det skjulte mål bag hele arbejdet er derfor, at der ikke må kunne samles vand bag den nye puds, fordi det udvider sig i frostvejr og kan skyde det overliggende pudsværk af. Den nye pudsflade skal samtidig kunne følge med alle bevægelserne i underlaget, ellers kan den finde på at slå fra eller revne, når temperaturen svinger for hurtigt.

På det gamle hus er der ingen rette linjer og plane flader. Det er rent håndarbejde at rette den nye puds til, så den passer med omgivelserne.

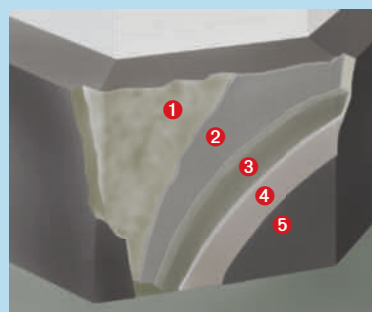

Fugt og frost har fået pudsen til at springe af hjørnet på soklen. Det skal repareres, før skaden vokser.

Hjørnet er pudset op på ny og efterbehandlet med maling. Det holder ikke evigt, men dog i mange år.

Sådan bygger du pudsen op

- 1 Den gamle sokkel renses for løs puds og snavs.
- 2 Grundingslaget på 1-3 mm skaber en fast forankring for det tykkere lag grovpuds.
- 3 Grovpudsen kan være op til 12 mm tyk – tykkere reparationer bygges af flere lag.
- 4 Slutpudsen danner en pæn overflade, der samtidig lukker godt af for vand udefra.
- 5 Malingen skal også holde vandet ude – og alligevel lade fugt fra soklen slippe ud.

Lørdag
20
Søndag
21

Færdig på en weekend

Lørdag 12:00

Et tyndt lag på en ren bund

Det tager ikke en hel eftermiddag at rense soklen og kaste det første lag mørtel op, medmindre du har virkelig mange skader. Men du letter arbejdet enormt ved at være tålmodig og lade det tynde grundingslag få styrke natten over.

“Det sværeste er at holde sig i skindet og ikke med det samme lægge et tykt lag puds. Men du belønnes for at være tålmodig og holde det første lag ganske tyndt: Arbejdet går lettere, og reparationen holder meget længere.”

Søndag 09:00

Pudslaget bygges op

Efter at have fået ro natten over kan grundingspudsen bære et tykt lag mørtel, så nu bygger du den egentlige reparation op. Den tykke mørtel skal have tid til at sætte sig lidt, før du river den sammen – men den tid kan du ikke sætte minuttal på, det varer fra få minutter til op mod en time.

Pudsebrættet til det tykke lag grovpuds skal være ret fast, så det især i starten kan påvirke mørtlen i dybden.

Den trekantede murske her kan klare alle opgaverne i denne reparation fra at blande til at kaste, trykke og rette af.

Lørdag

En stærk overgang

Kontakten mellem det gamle murværk og det nye pudslag er helt afgørende for, hvor længe reparationen vil holde.

Første skridt er at sikre, at der ikke er svage steder tilbage. Når pudsen er røget af ét sted, er der en vis sandsynlighed for, at den har mistet grebet andre steder, og det er bedre at få dem slået af og lappet, mens værktøj og materialer er fremme.

Næste skridt er at få et ganske tyndt lag mørtel, et såkaldt grundingslag eller udkast, til at binde på den gamle flade. Det skal højst være 3 mm, så falder det ikke ned ved sin egen vægt, og det danner et solidt fæste for det tykke pudslag.

2 Området børstes igennem med en fugtig pensel eller børste. Det fjerner støvet, men det vigtigste formål er at fugte den gamle puds og beton, så den ikke trækker fugten ud af den nye mørtel. Sker det, risikerer den ikke at hærde ordentligt.

4 Den bløde mørtel kastes på med korte svirp med murskeen. Teknikken ser sværere ud, end den er – hvis du har spillet lidt badminton, skal du nok hurtigt finde taget. Dette første lag må kun være ganske få millimeter i tykkelsen.

Stålbørsten kradser ind til en solid bund og giver en ru flade at bide fast i.

1 Den løse puds bankes af med ham-mer og mejsel – eller hvad du har for hånden. Ved at slå forsigtigt på nabo-områderne kan du høre, om de under den pæne overflade også har mistet grebet og skal bygges op forfra.

3 Mørtlen til grundingslaget røres op til en konsistens som vælling. Udkastet skal kun være 2-3 mm tykt og skal ikke bære en masse puds, før det er hærdet, så det må godt være blødt. Uanset bunden bruges mørtel med lidt cement i.

5 Grundingslaget kan også kastes på med murerkosten. Det virker måske ikke så professionelt som at kaste det på, og i teorien binder det måske knap så godt, men det er i marginalerne, så er du mere tryk ved kosten, så brug roligt den.

Det tykke pudslag

Når grundingslaget er hærdet et døgn tid, kan du begynde at bygge det egentlige pudslag op. Grundingslaget danner med sin ujævne overflade en mange gange større flade at binde på for det nye lag, som derfor kan være meget tykkere og stadig blive hængende.

Det nye lag kaldes grovpuds – og som navnet antyder, er det ikke meningen, at det skal danne den yderste overflade.

Det yderste lag mørtel, slutpuds, lægger du på, når det tykke pudslag er blevet så fast, at du kan gnide det tynde slutlag glat, tæt og holdbart med pudsebrættet, uden at det tykke og tunge lag grovpuds falder ned under arbejdet.

3 Grovpudsens kastes på i klatter. Den røres lidt fastere end udkastet, så den kan bære sin egen vægt. Begynd med små klatter, til du har taget. Det går forbløffende let at få det til at hænge. Jo hårdere kast og jo blødere mørtel, desto fladere bliver klatten.

Brug et piskeris

Mørtel skal røres godt igennem, før det bruges. Sæt et piskeris på boremaskinen, så undgår du klumper og kan lettere styre konsistensen, mens du tilsætter vand.

1 For at kunne bygge det nye hjørne rejser vi en forskalling – hvilket herved i jordhøjde på den ret ujævne pudsflade i al enkelhed består i en plade holdt på plads af en skråtstillet flise. Da hjørnet her har to kanter, bruges to plader.

4 Mørtlen glattes og rives lidt sammen, til den er en smule under det niveau, der passer med omgivelserne. Medmindre du er virkelig skrap, skal du ikke arbejde for meget med mørtlen nu, men lade det tykke pudslag sætte sig og blive fast.

6 Områderne, der var dækket af forskalling, fugtes og dækkes med en nyrørt mørtel, som glattes – du kan uden problemer bygge et 10-12 mm tykt lag op, mens et tykkere pudslag bør bygges op ad flere gange.

2 Den døgngamle grundingspuds fugtes let. Den må ikke være drivende våd, så hænger den friske mørtel ikke ved. Det handler om at undgå, at væden trækkes ud af mørtlen, for vandet indgår i den proces, mørtel hærdet ved.

5 Forskallingen fjernes, når det grove pudslag er godt fast. Du kan vente et døgn som ved udkastet, men er du utålmodig, kan du godt arbejde videre, når mørtlen er så fast, at du ikke kan presse en finger ind i den.

7 Med et hårdt, fugtigt bræt arbejdes overfladen sammen med runde strøg, mens den er blød nok til at arbejde med, men så fast, at du ikke trykker den ind. Brættet vil efterhånden trække hjørnet op, hvis du kan holde det plant på fladerne.

Færdig på en weekend

Søndag 13:00

Det yderste lag puds masseres stærkt

Tålmodighed betaler sig også, når du skal trække det yderste lag mørtel ud over grovmørtlen. Lad den sidde nogle timer, så du er sikker på, at den holder, inden du begynder at arbejde med det tynde lag mørtel, der skal bearbejdes ganske meget for at opnå stor styrke og holdbarhed. Når du har fået mere erfaring, kan du trække det tynde lag på, så snart bunden er fast.

Pudsebrættet til det yderste lag puds må godt være en smule blødere end det, du rev grovpudsen sammen med.

Søndag 16:00

Den færdige sokkelpuds beskyttes mod udtørring

Tørre en mørtel for hurtigt, risikerer du, at den ikke hærdet ordentligt – og især når det gælder hård mørtel med stort indhold af cement kan hurtig udtørring få den til at revne. Det undgår du ved at vande bunden under arbejdet, og i tørre perioder bør du dække pudsen med løs plast, når den er blevet hård, eller jævnlige fugte den i de første dage eller uger.

“Har du ikke prøvet at pudse før, kan du glæde dig. Det er en rigtig god oplevelse første gang at mærke, hvordan det tynde lag mørtel under det roterende bræt får liv og nærmest selv danner en tæt, sej hinde af de mange små partikler.”

En god overflade

Det yderste lag puds rives og arbejdes sammen gennem længere tid. Det skal ikke alene danne en plan overflade, men samtidig sikre, at korn og bindemidler pudses, pakkes og bindes godt sammen, og at de fineste korn trækkes frem og danner en tæt, diffusionsåben overflade.

Den erfarne murer kan ofte gå direkte fra opbygningen af det grove pudslag til det yderste glatte lag puds, men det kan være nemmere at nå frem til et flot resultat ved at lade den sammenrevne grovpuds blive fast, inden du fugter let og trækker et tyndt lag finkornet mørtel på, som overfladen bygges op af.

2 Den friske mørtel masseres på plads med brættet. Du bør her bruge et blødere bræt end på grovpudsen og kun presse ganske let. Brættet skal være fugtigt, så det hverken trækker vand ud af mørtlen eller vasker bindemidlerne ud.

Sokkelmaling

Den maling, du bruger til soklen, skal være diffusionsåben, derfor må du ikke bruge sokkeltjære. Det lukker nemlig evt. fugt inde i soklen, så den stiger op i muren.

1 Den sidste gang mørtel trækkes på med ske eller stålbræt. Laget skal være ganske tyndt, blot så de sidste ujævnheder fyldes op, og det hele samtidig dækkes af et lag mørtel, der i princippet på de tyndeste steder har kornenes tykkelse på 1 millimeter.

3 Overkanten af det malede felt maskes af med malertape. Inden da skal pudsen have haft tid til at tørre og hærde rimeligt – helst så den begynder at blive hvid eller meget lys grå. Så malearbejdet når du altså ikke her i weekenden.

4 Soklen males med sokkelmaling. Selv ved en betonsokkel med cementpuds skal malingen kunne slippe damp ud, så fugt fra jorden eller regn ikke ledes op i murværket, og du skal finde en diffusionsåben sokkelmaling til opgaven.

“ Arbejde med mørtel handler om instinkt. Temperaturen, underlaget, luftfugtigheden og dit arbejde får mørtlen til konstant at skifte karakter. Det er umuligt at sige, præcis hvordan din mørtel skal føles, se ud og lyde, eller hvor hårdt, hurtigt og fugtigt du skal arbejde. De små reparationer på soklen giver dig mange af de erfaringer, der med tiden skaber det uvurderlige instinkt.

Selv et lidt besværligt sted som her på hjørnet kan du uden store problemer selv reparere soklen, hvor den gamle puds er faldet af – og det er ikke alene pænere, det er også sundt for huset.

Pudsen skal svare til underlaget

Puds skal underordne sig bunden. Er det så hårdt, at det ikke følger bevægelserne i underlaget, slår det fra. Til en sokkel af tegl og kalkmørtel vælges derfor en svag mørtel, mens en ny betonsokkel dækkes af puds med cement. Men da grundingslaget er så tyndt, at det altid lader fugt passere og følger underlaget, vælger du her fx C100/400 for dens evne til at binde.

Grundingspuds

Grundingspudsen røres oftest af en mørtelblanding med cement, fx C100/400, som sjovt nok svarer til en del cement og tre dele sand. Da laget højst må være 3 mm tykt, vil det også kunne bruges på et svagere underlag med ingen eller kun lidt cement.

Grovpuds

Grovpudsen indrettes i højere grad på underlaget end grundingspudsen, fordi den er væsentligt tykkere. Nyere huse kan normalt pudes op med en C100/400-blanding eller den lidt svagere KC20/80/550. Ældre huse kan have bedst af en puds med mindre cement. Tag evt. en prøve med til byggemarkedet. Sandkornene bør være 0-2 mm, så bærer de bedre det tykke lag på op til 12 mm.

Slutpuds

Det yderste pudslag rører vi som de øvrige af færdige, tørre mørtelblandinger. Styrken kan være som i grovpudsen eller lidt svagere – altså med mere kalk og mindre cement som binde-middel eller med mere sand. Slutpuds bliver finest og beskytter muren bedst, hvis sandet er finere end i grovpudsen, så her vælger du en blanding med en kornstørrelse på 0-1 mm.